

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van CVO "De Vlaamse Ardennen" te Oudenaarde

Hoofdstructuur CVO

	Instellingsnummer	110536
	Instelling	CVO "De Vlaamse Ardennen"
directeur		Bart TSIORBEL
adres		Fortstraat 47 - 9700 OUDENAARDE
telefoon		055-30.94.49
fax		055-30.15.59
e-mail		info@hetcvo.be
website/URL		www.hetcvo.be
	Bestuur van de instelling	114009 - Scholengroep 21 Avelgem-Oudenaarde-Ronse te OUDENAARDE
adres		Ronseweg 1 - 9700 OUDENAARDE
	Consortium	127324 - Consortium volw X vzw te ZOTTEGEM
adres		Sint-Annastraat 4 - 9620 ZOTTEGEM
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	19/9/2011, 20/9/2011, 21/9/2011, 22/9/2011, 23/9/2011, 26/9/2011,
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	26/09/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	04/10/11
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Dirk Fiers
	Teamleden	Carine Steverlynck Hilde Vandeurzen Els Van Raemdonck
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Opleidingen in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 SVWO - Algemene vorming - Algemene vorming BSO 3 (Modulair)	7
3.2 SVWO - Informatie- en communicatietechnologie - Informatica: toepassingssoftware (Modulair)	9
3.3 SVWO - Nederlands tweede taal - Nederlands tweede taal richtgraad 1 en 2 (Modulair)	10
3.4 SVWO - Talen richtgraad 1, 2, 3 en 4 - Frans richtgraad 1, 2, 3 en 4 (Modulair)	12
4. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?	15
4.1 Professionalisering	15
4.2 Curriculum	17
5. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM	18
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM	19
6.1 Wat doet het centrum goed?	19
6.2 Wat kan het centrum verbeteren?	20
6.3 Wat moet het centrum verbeteren?	21
7. ADVIES	22
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	22

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het centrum biedt opleidingen secundair volwassenenonderwijs aan uit twaalf studiegebieden. Voor de doorlichting werden opleidingen uit vijf studiegebieden onderzocht m.n. de opleidingen en clusters Algemene vorming, Informatica toepassingssoftware, Nederlands tweede taal en Frans. In deze keuze zitten de drie grootste studiegebieden van het centrum vervat m.n. Informatie- en communicatietechnologie, Nederlands tweede taal en Talen richtgraad 1 en 2.

Het centrum bereikt in de opleiding Algemene vorming met de cursisten de leerplandoelstellingen op een kwaliteitsvolle manier. Voor de vakoverschrijdende eindtermen brengt het centrum nog te weinig gestructureerde aandacht op. Hetzelfde geldt voor de administratieve vertaling van de geïndividualiseerde trajecten. Het centrum organiseert zijn aanbod Nederlands tweede taal voldoende flexibel en levert op die manier een bijdrage aan het Vlaamse afsprakenkader. Verder onderhoudt het centrum een constructieve samenwerkingsrelatie met het Huis van het Nederlands. De kwaliteit die het centrum binnen de opleidingen Algemene vorming en Nederlands tweede taal op korte tijd ontwikkelde is het gevolg van diverse factoren: het beleidsvoerend vermogen van het centrum, de dynamiek en het engagement van het kleine leerkrachtenteam, de goede samenwerking binnen de vakgroep en de deskundige aansturing door de coördinatoren.

Ook de resultaten voor de Informatica-opleidingen zijn goed. Er is een dynamische vakgroepwerking waarbinnen recent gewerkt wordt aan de gelijkgerichtheid en de kwaliteit van de evaluaties. Het elektronische leerplatform wordt jammer genoeg nog niet gebruikt als didactisch medium en de formele aandacht voor de sleutelvaardigheden kan beter. Toch is in het algemeen de kwaliteit van deze opleidingen goed tot zeer goed.

Uit het onderzoek van de opleiding Frans bleek dat er momenteel onvoldoende garanties zijn dat de leerplandoelstellingen worden bereikt. Het centrum brengt de afstemming tussen de leerplandoelstellingen en zijn aanbod en evaluatie nog niet in kaart, wat resulteert in een sterk leerkrachtgebonden onderwijsleerproces en evaluatiepraktijk. Er is nood aan meer horizontale en verticale samenhang tussen de modules en meer aandacht voor de leerbehoeften van kwetsbare doelgroepen in de beginmodules. De expertise en de inzet van de leerkrachten Frans is nochtans groot, wat een troef is om de verbeterpunten gericht aan te pakken.

Het opleidingsaanbod van het centrum valt op door de aandacht voor de maatschappelijke rol van het volwassenenonderwijs. Met zijn opleidingen Sanitair installateur, Frans, Informatica en Algemene vorming verzorgt het een stevig aanbod in het penitentiair centrum van Oudenaarde. Daarnaast levert het centrum grote inspanningen om de speerpuntfunctie van het Tweedekansonderwijs binnen het consortium vorm te geven. Vooral in het Tweedekansonderwijs en binnen Nederlands tweede taal biedt het centrum een flexibel aanbod, dat zich in belangrijke mate richt op specifieke doelgroepen. Dat is veel minder het geval in het aanbod Talen en Informatica dat eerder klassiek kan genoemd worden. Het centrum is binnen de grenzen van zijn mogelijkheden toch ook vernieuwingsgezind. Dat blijkt onder meer uit het succesvolle pilootproject met gecombineerd onderwijs in het tweedekansonderwijs. We kunnen zonder meer stellen dat dit project kwalitatief heel hoog scoort.

Enkele schooljaren terug is er een directiewissel doorgevoerd. Het huidig directieteam geeft op deskundige en doelgerichte wijze leiding aan het centrum. Vooral de laagdrempelige opstelling, de expliciete waardering voor de inspanningen van het personeel en de planmatige aanpak vallen op. Ook het personeel onderschrijft het sterk beleidsvoerend vermogen van de centrumleiding en weet zich eveneens betrokken bij de besluitvorming. In diverse overlegorganen wordt hun inbreng verwacht en kunnen ze mee vorm geven aan de uitbouw van het centrum. Hoewel in alle noodzakelijke overlegstructuren voorzien zijn, kunnen vooral sommige vakwerkgroepen nog aan doelmatigheid winnen. Een goedwerkende vakgroep is van groot belang in functie van de onderlinge gelijkgerichtheid en de kwaliteit van de opleiding. Daarbij speelt ook de interne

kwaliteitszorg een grote rol. Het kwaliteitssysteem is goed uitgebouwd. Er wordt gewerkt met concrete doelen en in een cyclisch proces. De kwaliteitszorg blijft echter momenteel nog te veel hangen op het niveau van de ondersteunende processen en kan meer toespitst worden op onderwijskundige aspecten waardoor de kwaliteit van het kernproces verder geoptimaliseerd en geborgd wordt.

De zorg voor de ondersteunende processen blijkt onder meer uit de kwaliteitsvolle aanvangsbegeleiding voor nieuwe leerkrachten. Dat aspect van de centrumwerking is voorbeeldig uitgewerkt. De procedures zijn uitgezet, er zijn instrumenten ontwikkeld en er werden coaches en mentoren aangesteld. Verder krijgen zelfsturing en reflectie eveneens de nodige aandacht. De aanvangsbegeleiding is met andere woorden effectief en efficiënt. Recent aangeworven lesgevers bestempelen het terecht als een van de sterke punten van het centrum.

Op vlak van deskundigheidsbevordering heeft het centrum nog een weg af te leggen. Momenteel blijft het beleid ter zake beperkt tot het ondersteunen van de initiatieven die door individuele leerkrachten of vakgroepen genomen worden. Lesgevers die zich willen bijscholen worden aangemoedigd en krijgen de nodige faciliteiten. Van een beleid dat proactief inspeelt op de professionaliseringsnoden is voorlopig in beperkte sprake. Het centrum kan zijn huidige nascholingsplan daartoe verder uitbouwen en ondersteunen met een behoeftepeiling.

In het algemeen kunnen we stellen dat er met de komst van het huidige directieteam een nieuwe dynamiek ontstaan is waardoor er reeds op diverse vlakken een behoorlijke kwaliteitswinst te noteren valt. Uiteraard zijn er ook nog een aantal processen waar het centrum nog voor uitdagingen staat. Een degelijke meerjarenplanning en een goed gestructureerd kwaliteitsbeleid moeten ervoor zorgen dat ook die aspecten in de nabije toekomst de nodige aandacht krijgen. De inspectie heeft er vertrouwen in dat dit in de huidige positieve sfeer en onder de deskundige leiding van het directieteam zal lukken.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie opleidingen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Opleidingen in de focus

Opleiding per niveau	
SVWO	Algemene vorming
	Algemene vorming BSO 3
SVWO	Informatie- en communicatietechnologie
	Informatica: toepassingssoftware
SVWO	Nederlands tweede taal
	Nederlands tweede taal richtgraad 1
	Nederlands tweede taal richtgraad 2
SVWO	Talen richtgraad 1 en 2
	Frans richtgraad 1
	Frans richtgraad 2
SVWO	Talen richtgraad 3 en 4
	Frans richtgraad 3
	Frans richtgraad 4

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsaanbod

3. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde opleidingen het volgende op:

3.1 SVWO - Algemene vorming - Algemene vorming BSO 3 (Modulair)

Voldoet

Motivering

- Het centrum bereikt met de cursisten de eindtermen op een kwaliteitsvolle manier. Het levert ook inspanningen om de vakoverschrijdende eindtermen na te streven. Maar er is op dit vlak nog geen sprake van een gestructureerd beleid. Het centrum moet hier gericht op in zetten.
- De afdeling tweedekansonderwijs heeft een jonge traditie. Ze is op korte tijd gegroeid maar blijft beperkt tot 40 cursisten. Er is een dubbel aanbod: een aanbod voor gedetineerden waardoor het centrum zijn maatschappelijke opdracht waarmaakt en een avondaanbod voor jonge ongekwalficeerde uitstromers en oudere tweedekansers. Het avondaanbod krijgt vorm via gecombineerd onderwijs dat op een kwaliteitsvolle manier is uitgewerkt en als project reeds waardering en een goedkeuring kreeg voor vijf jaar.
- Het centrum stelt alles in het werk om het aanbod algemene vorming kenbaar te maken en de flexibiliteit maximaal te houden. Het vult een gat in de markt met zijn avondaanbod en ondersteunt een ruime combinatiemogelijkheid met het beroepspecifieke gedeelte. Het neemt vanuit deze positie zijn tweedekansfunctie volwaardig op.
- De leerstofplannen zijn doorgaans van een uitstekende kwaliteit door hun duidelijke gerichtheid op de eindtermen. De enkele leerstofplannen die niet als verantwoordingsdocument dienst kunnen doen, moeten worden bijgesteld in deze richting.
- Het centrum heeft de 15 PAV-modules geclusterd in drie semesterblokken. Deze clustering biedt aan de ene kant mogelijkheden om projectonderwijs gestalte te geven maar vormt aan de andere kant een slechte basis voor een administratieve opvolging van de cursisten. Niettemin spelen de leerkrachten gericht in op de individuele en heterogene leernoden van de cursisten. Er wordt met andere woorden op een gedifferentieerde en geïndividualiseerde manier aan de eindtermrealisatie gewerkt zowel in de klassen als via het gecombineerd onderwijs maar dit krijgt vooralsnog geen administratieve vertaling deels vanuit een ongegronde vrees. Het centrum moet deze anomalie wegwerken.

- Het instroomniveau van de cursisten is overigens zeer divers. Sommige cursisten hebben reeds langer de schoolbanken verlaten, maar het overgrote merendeel is kort geleden ongekwalificeerd uit het voltijds onderwijs uit alle mogelijke richtingen en leerjaren uitgestroomd. Een deel van de cursisten is van allochtone origine. Andere cursisten hebben een geblutst (onderwijs-)verleden, zijn schoolmoe, kampen met leerstoornissen of hebben faalangst. Het centrum tracht op deze heterogene instroom een zicht te krijgen via een intakebeleid dat gestoeld is op een kennismakingsgesprek en een bijzonder uitgebreide batterij van vrijstellingsproeven. Dit oriënteringsbeleid kan op diverse punten worden bijgesteld en onderbouwd. Door de uitgebreidheid van de testbatterij wordt ze maar één keer per schooljaar afgenomen en missen cursisten kansen om hun traject van in het begin te verkorten. Een gebruiksvriendelijke algemene oriëntering gekoppeld aan een graduele grondige diagnose op deelaspecten zal toelaten om nog meer gedifferentieerd en doelgericht te werken.
- Het centrum heeft sterk geïnvesteerd in kwaliteitsvolle en verzorgde leermiddelen. De uitgewerkte projecten en opdrachten laten een eindtermrealisatie toe, sluiten aan bij de leefwereld van de cursisten en hebben een functioneel/vormend karakter. Voor het aanbod in de gevangenis wordt door de leerkracht bijzondere inspanningen geleverd. Dit verdient een pluim. Spijtig is wel dat in het leermateriaal geen verwijzing naar de eindtermen wordt gemaakt. Op die manier laat het centrum kansen liggen om het leerproces inzichtelijk te maken voor de cursisten en hen het eigenaarschap over het leerproces te geven. Gezien de ruime combinatiemogelijkheden met de beroepsopleiding kiest het centrum terecht voor algemene projecten. Het centrum overweegt echter een koppeling van het aanbod algemene vorming aan een exclusieve beroepsopleiding in de nabije toekomst. In dat geval opteert het centrum er best voor om van de algemene vorming een ondersteunend aanbod in functie van de beroepsopleiding te maken.
- De kleine vakgroep algemene vorming heeft op die korte tijd geleden onder frequente personeels- en coördinatiewissels. Niettemin is er sprake van een constructief overleg en een efficiënte informatie- en expertiseoverdracht. Het leerplatform kan daarbij wel nog gericht worden gebruikt. De vakgroep kan ook nog meer als interne kwaliteitsbewaker van de opleiding worden ingezet en als platform voor expertiseopbouw dienst doen. Het spreekt voor zich dat het centrum voor deze ambitieuze doelstellingen best op anderen zoals de SLO-afdeling, andere centra en de pedagogische begeleiding een beroep doet.
- Het centrum ontplooit voldoende activiteiten om de cursisten tijdens het onderwijsleerproces individueel te begeleiden en zo maximale kansen te geven. Deze activiteiten situeren zich op drie echelons. Vooreerst is er een trajectbegeleiding. Deze wordt samen opgenomen met een socio-emotionele begeleiding door een trajectbegeleider. Er wordt ook in leerremediëring voorzien en er worden minstens twee gestructureerde cursistenbesprekingen gevoerd per semester. Deze beide elementen worden door de leerkrachten opgenomen en zijn op het niveau van de vakgroep onderbouwd zowel procedureel als inhoudelijk. De leerkrachten houden een soort logboek van de cursisten bij en wisselen onderling vlot gegevens uit. Dat neemt niet weg dat deze jonge vakgroep nog voor uitdagingen van verdieping en onderbouwing staat. Faalangstdetectie en omgaan met leerstoornissen horen daar zeker bij.
- De evaluatiepraktijk bestaat momenteel uit een mix van gespreide evaluatie en een eindopdracht. Ze is valide, voldoende afgestemd op de eindtermen en onderbouwd. Bovendien is er voldoende aandacht voor de leerattitude en voor zelfevaluatie bij de cursisten. Dat neemt niet weg dat er nog uitdagingen zijn. Zo kunnen er nog evaluatiecriteria worden opgesteld die de intra- en inter-betrouwbaarheid zullen opdrijven. De aandacht voor zelfevaluatie kan verder vorm krijgen in een portfoliosysteem dat het gehele traject algemene vorming overspant en van waaruit voor de cursisten een leermotivatie kan uitgaan.
- De output (slagen en deelnemen) ligt iets onder het Vlaamse gemiddelde wat gezien het doelpubliek in de gevangenis een puik resultaat is. De gevoerde

aanwezigheidspolitiek en de wijze waarop cursisten die dreigen uit te vallen, worden opgevolgd ressorteren effect. Hoewel het centrum systematisch outputdata verzamelt, hanteert het deze vooralsnog niet als relevante kwaliteitsindicator voor het kernproces, wat een gemiste kans vormt. In de SLO-opleiding is dat wel het geval. De expertise van die afdeling kan dan ook beter en efficiënter worden ingezet in de andere afdelingen.

- Uit gesprekken met cursisten en centrumintern onderzoek blijkt een tevredenheid over de aangeboden opleiding en de manier waarop ze individueel begeleid of ondersteund worden. Aan de basis van deze cursistentevredenheid ligt een inzet en een betrokkenheid bij zowel de coördinator van het tweedekansonderwijs als de lesgevers.
- De kwaliteit die het centrum op bijzonder korte tijd heeft ontwikkeld binnen de tweedekans-afdeling laat zich verklaren door verschillende factoren: het beleidsvoerend vermogen van het centrum, de dynamiek en het engagement van het kleine leerkrachtenteam, de goede samenwerking binnen de vakgroep en de deskundige aansturing door de coördinator. Vanuit dit draagvlak en mits de nodige ondersteuning kunnen de hier boven geformuleerde uitdagingen zeker op een kwaliteitsvolle manier worden opgenomen.

3.2 SVWO - Informatie- en communicatietechnologie - Informatica: toepassingssoftware (Modulair)

Voldoet

Motivering

- Het centrum realiseert de leerplandoelstellingen met de cursisten op voldoende wijze.
- De leerstofplanningen zijn congruent aan en verwijzen expliciet naar de leerplandoelstellingen. Ze zijn volledig en overzichtelijk. Ze worden ontwikkeld volgens een uniform concept. Recent werd er terecht voor geopteerd om de leerstofplanningen niet langer leerkrachtafhankelijk te maken, maar wel te koppelen aan modules en doelgroepen waardoor de individuele planlast wordt gereduceerd.
- Het begrip sleutelvaardigheden (SV) is een grote onbekende bij de ICT-lesgevers. Het centrum heeft nog een belangrijke inhaaloperatie voor de boeg opdat de SV volledig geïntegreerd zouden worden in het onderwijsleerproces en de vorderingen van de cursisten met betrekking tot de SV in kaart kunnen worden gebracht. Het centrum kan overwegen om de pedagogische begeleiding hierbij om ondersteuning te vragen.
- Het cursusmateriaal spoort met de leerplandoelstellingen. Het is kwaliteitsvol en geschikt voor de doelgroep van het volwassenenonderwijs. Recent is geopteerd om eenzelfde cursus of handboek te hanteren voor parallelle modules teneinde de gelijkgerichtheid te optimaliseren. De eigen syllabi zijn overzichtelijk, attractief en inhoudelijk waardevol. Ze kunnen nog aan uitstraling winnen door de opmaak af te stemmen op de huisstijl van het centrum.
- De cursisten worden uitvoerig en correct geïnformeerd over alle administratieve en organisatorische aspecten met betrekking tot deze opleiding.
- De vakgroepwerking maakt een positieve evolutie door. De lesgevers ervaren de huidige vakgroepwerking als een meerwaarde. Vorig schooljaar werd beslist om meer in te zetten op gelijkgerichtheid. Dat resulteerde ondertussen in concrete en bindende afspraken over het gebruik van handboeken en syllabi. Een volgende stap betreft de onderlinge afstemming van de evaluaties. De vooropgestelde doelstellingen veronderstellen wel een belangrijke tijdsinvestering willen ze enige kans op slagen hebben.
- Het gebruik van de elektronische leeromgeving (ELO) blijft nog beperkt tot de Specifieke lerarenopleiding en het Tweedekansonderwijs. Het centrum laat hier kansen onbenut, vooral omdat diverse ICT-lesgevers alternatieve media gebruiken terwijl het ELO alle noodzakelijke functionaliteiten reeds in zich draagt. Een veralgemeend gebruik van het ELO zou een meerwaarde kunnen bieden als didactische tool en

communicatieplatform naar de cursisten toe, maar voorlopig is het nog een grote onbekende. Binnen de vakwerkgroep zou overwogen kunnen worden om een kleinschalig pilootproject op te starten zodat de mogelijkheden en beperkingen van het werken met een ELO duidelijk worden voor alle leerkrachten.

- Het centrum deelt een openleercentrum (OLC) met het voltijds secundair onderwijs in de hoofdvestiging en de vestiging in Ronse, maar maakt nauwelijks gebruik van deze mogelijkheid.
- Het onderwijsleerproces verloopt interactief en functioneel. De klemtoon ligt op de vaardigheden. De leerkrachten getuigen van een degelijke vakdeskundigheid. Ze hebben aandacht voor de vragen, suggesties en problemen van de cursisten. Het leerklimaat is aangenaam, gemoedelijk en uitnodigend. De lesgevers doen inspanningen om via differentiëring in te spelen op de individuele kwaliteiten en beperkingen van hun cursisten. De cursisttevredenheid is zeer groot.
- De vroegtijdige uitval blijft beperkt en blijft aanzienlijk onder het gemiddelde van de referentiegroep. In geval van langdurige afwezigheid nemen de leerkrachten contact op met de cursisten teneinde de uitval minimaal te houden.
- De lesgevers volgen voldoende nascholing om inhoudelijk up-to-date te blijven en de nieuwste tendensen te blijven volgen. Na onderling overleg tussen directie en de vakgroep wordt ook intensief aan peer-learning gedaan via kortlopende interne nascholingen. De tevredenheid over deze aanpak is groot.
- De kwaliteit van de cursistevaluaties is zeer divers. Er wordt doorgaans gepeild naar de mate waarin de cursisten de vaardigheden van de module onder de knie hebben, maar in enkele gevallen blijft de evaluatie nog teveel beperkt tot weetjes, details en randinformatie. Er zijn echter ook heel wat voorbeelden van goede praktijk. De leerplandoelstellingen worden geëvalueerd via een combinatie van gespreide en eindevaluatie. Er is recent een begin gemaakt met de opbouw van een databank voor evaluaties. Een beperkt aantal evaluaties zijn reeds toegankelijk voor alle lesgevers. Het centrum heeft recent de stap gezet naar meer aandacht voor gelijkgerichtheid bij het evalueren. Ook hierbij kan het centrum overwegen om de hulp van de pedagogische begeleiding in te roepen. Het ontbreekt echter nog aan een centrale visie op evalueren in de Informatica-opleidingen, wat ongetwijfeld dit proces zal bemoeilijken.
- Het centrum realiseert een behoorlijk slaagpercentage. Het aantal cursisten dat niet deelnam aan de evaluatie is minimaal.
- Er zijn structureel momenten voorzien om de cursisten feedback te geven rond hun leervorderingen.

3.3 SVWO - Nederlands tweede taal - Nederlands tweede taal richtgraad 1 en 2 (Modulair)

Voldoet

Motivering

- Het centrum bereikt met de cursisten de leerplandoelstellingen in voldoende mate.
- Het centrum heeft een aanbod op het niveau van de eerste en een deel van de tweede richtgraad gespreid over drie vestigingsplaatsen. Het aanbod in Waregem is heel beperkt. Het centrum kan zich de vraag stellen of de kosten hier tegen de baten opwegen, temeer omdat dit een regiovreemde vestiging is in een ander consortium en met een ander Huis van het Nederlands.
- De leerstofplannen worden gemaakt in onderling overleg tussen de leerkrachten. Ze zijn bijzonder uitgebreid en bevatten de vier vaardigheden, de contexten en de ondersteunende elementen. De basiscompetenties uit het opleidingsprofiel zijn er op een herkenbare manier in opgenomen. In die zin kunnen de plannen goed als verantwoordingsdocumenten dienst doen.

- Er bestaan over de modules heen afspraken omtrent het gebruik van de leermiddelen. De gebruikte handboeken zijn volledig afgestemd op de leerplandoelstellingen. Daar waar nodig vullen de leerkrachten ze aan met extra materiaal voor de vier vaardigheden en vooral voor de ondersteunende kennis. Er is binnen de vakgroep voldoende openheid voor expertise- en materiaaluitwisseling. Het elektronisch leerplatform speelt daarbij een faciliterende rol net als de constructieve overlegstructuur in de vakgroep.
- Het centrum kent een kleine vakgroep NT2 met een zestal leerkrachten. Gestructureerd overleg gebeurt drie keer per schooljaar. Daarnaast zijn er nog informele overlegmomenten. Deze vormen van overleg zorgen voor een gelijkgerichtheid en laten een participatieve besluitvorming toe. De vakgroep is wel vragende partij voor een nog actievere betrokkenheid op beleidsniveau. Een andere uitdaging voor de vakgroep is gericht functioneren als interne bewaker van de kwaliteit van het onderwijsleerproces. De centrummaatregelen voor zelfevaluatie zijn voor NT2 weinig doeltreffend. Er kan gezocht worden naar meer aangepaste instrumenten zoals panelgesprekken met deskundigen, afnemers en afgestudeerden of het inzetten van werkvormen zoals shadowing.
- Het onderwijsleerproces is communicatief en functioneel van aard met taakgerichte elementen. Uit de klasbezoeken bleek de professionaliteit van de leerkrachten. Zij slagen erin een aangenaam leerklimaat te creëren. Dit leidt tot een cursistentevredenheid. Buitenschoolse activiteiten komen voor maar behoren tot de vrije keuze van de leerkrachten. De vakgroep kan nog meer gestructureerde acties ondernemen om de buitenwereld in de klas te halen en het tweedetaal leren volop kansen te geven.
- Het centrum heeft voor alle talen inclusief NT2 gekozen voor een mix van gespreide en eindevaluatie. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt en een aantal principes vastgelegd. De afspraken en principes liggen in de lijn van het opleidingsprofiel. De evaluatiepraktijk is verder onderbouwd met een algemene visie. De uitgewerkte evaluatie-instrumenten voor NT2 laten in voldoende mate toe om een valide uitspraak te doen over de realisatie van de basiscompetenties. De toetstaken zijn veelal functioneel, de vier vaardigheden komen evenwichtig aan bod, de tekstenmerken worden gerespecteerd en de ondersteunende kennis wordt doorgaans in een functionele context geëvalueerd, een uitzondering niet te na gesproken. Het ontwikkelde portfolio maakt het leerproces inzichtelijk voor de cursisten en heeft in die zin een meerwaarde. Toch zijn er nog een aantal uitdagingen op het vlak van evaluatie. Vooreerst op het vlak van de procedures. De gehanteerde mix van gespreide en eindevaluatie roept in de vakgroep NT2 terecht vragen op. Er wordt best uitgekeken naar procedures die aangepast zijn aan de eigenheid van het doelpubliek en van de NT2-opleiding. Niet alle leerkrachten gebruiken het portfolio en het kan bovendien beter worden benut als insteek voor remediëring, een kans die nu onbenut blijft. De vakgroep kan ook nog sterker zelf de kwaliteit van de evaluatiepraktijk bewaken zowel wat de validiteit als wat de intersubjectieve betrouwbaarheid betreft. Enkele zaken zoals sommige scorewijzers voor de mondelinge vaardigheid kunnen nog meer worden aangepast aan de basiscompetenties. Ook scorewijzers voor de schriftelijke vaardigheid worden wisselend tot niet gebruikt. Het NT2-team aangestuurd door de coördinator heeft zeker de potentie om dit ontwikkelingsproces in goede banen te leiden. Bovendien kan het centrum zijn eigen SLO-afdeling hiervoor inzetten wat zeker een meerwaarde is.
- De NT2-leerkrachten zijn betrokken bij hun cursisten. De grootte van de groepen laat toe om gedifferentieerd te werken en vormen van remediëring in te zetten. Dat neemt niet weg dat het centrum meer structurele maatregelen kan nemen op dit vlak en deze initiatieven op leerkrachtniveau nog verder kan uitwerken. Verder is er nood aan logopedische ondersteuning, dit is duidelijk merkbaar bij de cursisten. Ook de leerkrachten ervaren dit als een opportuniteit. De vakgroep maakt best werk van deze beide elementen.

- Het centrum scoort qua output (deelnemen en slagen) iets lager dan het Vlaams gemiddelde. Hoewel het centrum systematisch outputdata verzamelt, hanteert het deze voornamelijk niet als relevante kwaliteitsindicator voor het kernproces, wat een gemiste kans vormt. In de SLO-opleiding is dat wel het geval. De expertise van die afdeling kan dan ook beter en efficiënter worden ingezet in de andere afdelingen.
- Het centrum kent weinig doorstroom vanuit de basiseducatie, wat gezien het feit dat het centrum geen verlengde trajecten aanbiedt weinig verwonderlijk is. Nochtans zitten enkele laag en lager geschoolden in de groepen. Het centrum doet er goed aan de leervorderingen van deze cursisten gericht op te volgen.
- Het centrum komt in samenspraak met de partners in de regio tegemoet aan zijn maatschappelijke opdracht op het vlak van NT2. Er zijn intensieve en minder intensieve cursussen. Verder hebben de cursisten een keuze tussen een dag- en avondaanbod. Er zijn twee tot vier instapmomenten per schooljaar voor nieuwkomers. Het centrum staat open om wachtlijsten in te lossen, stelt zich flexibel op en is bereid nieuwe uitdagingen aan te gaan zoals de groepen voor leerplichtigen en oudergroepen. Het centrum kan op dit elan verder gaan om specifieke doelgroepen te bedienen. Daarbij valt te denken aan: taalondersteuning bij beroepsopleidingen, gecombineerd onderwijs, NT2-onderwijs aan gedetineerden enz.
- Het centrum onderhoudt een constructieve relatie met het Huis van het Nederlands. Er is een systeem van reservering in voege. De gegevensuitwisseling loopt vlot. Er worden gezamenlijke oriënteringsproeven gebruikt. Met het onthaalbureau onderhoudt het centrum weinig contacten. Nochtans liggen hier kansen zeker gezien het feit dat de cursisten inburgering de cursus Maatschappij-oriëntatie in Gent moeten volgen.
- Het centrum heeft de laatste jaren sterk ingezet op uniformiteit en niveauhandhaving en kan bogen op een prima resultaat. Momenteel staat het centrum voor nieuwe uitdagingen zoals de ontwikkeling van behoeftegerichte en maattrajecten, het aanspreken van nieuwe doelgroepen en het ontwikkelen van leerlijnen voor uitspraak, het opzetten van remediëring en leerondersteuning wat gezien het ontbreken van verlengde trajecten een noodzaak is. De vakgroep kan deze uitdaging zeker aan.
- De kwaliteit die het centrum heeft ontwikkeld binnen de NT2-afdeling laat zich verklaren door verschillende factoren: het beleidsvoerend vermogen van het centrum, de dynamiek en het engagement van het leerkrachtenteam NT2, de goede samenwerking in de vakgroep en de deskundige aansturing door de coördinator. Vanuit dit draagvlak heeft de vakgroep zeker de potentie om de hier boven geformuleerde uitdagingen aan te gaan.

3.4 SVWO - Talen richtgraad 1, 2, 3 en 4 - Frans richtgraad 1, 2, 3 en 4 (Modulair)

Voldoet niet

Motivering

- Er zijn onvoldoende garanties dat de leerplandoelstellingen bereikt worden in deze opleidingen.
- Het centrum beschikt niet over instrumenten die de afstemming tussen de leerplandoelstellingen en het materiaal of de evaluatie in kaart brengen en bewaken. Het centrum expliciteert evenmin hoe het de opbouw in moeilijkheidsgraad tussen de verschillende modules en opleidingen bewaakt.
- De opleidingscoördinator NT2/vreemde talen heeft vorig schooljaar overleg gepleegd met de pedagogische begeleidingsdienst over het expliciteren van de horizontale en verticale leerlijnen, maar dit overleg heeft nog niet geleid tot concrete acties in de taalopleidingen.
- Uit de leerstofplanningen kan niet worden afgeleid of alle leerplandoelstellingen aan bod komen. De meeste leerstofplanningen vermelden enkel de leerinhouden uit het cursusmateriaal met de gebruikte contexten en de vaardigheden die ingeoefend

worden. Ze verwijzen echter niet naar specifieke leerplandoelstellingen. Uit de leerstofplanningen blijkt dat de interpretatie van de vaardigheden niet altijd correct gebeurt. Zo wordt schrijfvaardigheid vaak verward met schrijven als instrument.

- Binnen de vakgroep werden al stappen gezet om tot meer afstemming te komen, maar deze initiatieven focusten voornamelijk op aspecten van formele aard en minder op inhoudelijke aspecten. De leerkrachten Frans hebben nog niet gereflecteerd over de manier waarop de leerplandoelstellingen geconcretiseerd kunnen worden in relevante opdrachten en werkvormen. Ze zijn evenmin inhoudelijk vertrouwd met het Europees doelenkader (Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen), dat inzichten en hulpmiddelen aanreikt om het onderwijsleerproces en de evaluatie van taalopleidingen doelgericht aan te pakken. Nochtans staan de leerkrachten open voor collegiaal overleg en het uitwisselen van ideeën, wat momenteel gebeurt op informele basis.
- Deze context verklaart deels de diversiteit aan cursusmateriaal. Er zijn verschillende cursussen in omloop, ook voor parallelle modules. Het gebruikte materiaal weerspiegelt leerkrachtgebonden interpretaties van de invulling en de moeilijkheidsgraad van de modules. Hierdoor komt de horizontale en verticale samenhang in het gedrang.
- Deze vaststellingen betekenen niet dat het kwaliteit van het materiaal doorgaans slecht is. Een aantal zelf samengestelde syllabi geven integendeel blijk van inzicht in functioneel werken en laten toe om de leerplandoelstellingen te realiseren mits ze oordeelkundig worden aangewend. Deze informatie ontbreekt echter aangezien de leerkrachten geen instrument hanteren om de doelgerichtheid van hun materiaal te onderzoeken en de syllabi zelf niet expliciteren wat er precies verwacht wordt van de cursisten.
- Andere syllabi zijn echter minder kwaliteitsvol. Ze bieden te weinig variatie aan in tekstsoorten en opdrachten en bevatten weinig specifieke taalfuncties die nodig zijn voor doelgerichte mondelinge en schriftelijke interactie. Het ontbreken van vaardigheidsgerichte toepassingen van specifieke ondersteunende kennis roept ook vragen op, net zoals het gebruik van vertaalopdrachten en woordenlijsten met geïsoleerde woorden.
- Naast het zelf samengestelde materiaal maakt het centrum ook gebruik van handboeken die niet optimaal zijn afgestemd op de leerplandoelstellingen of de noden en behoeften van het cursistenpubliek. Een set handboeken is bestemd voor leerlingen uit het secundair onderwijs en verwijst naar de leerplandoelstellingen van het TSO tweede graad. Het gebruik ervan in het volwassenenonderwijs roept vragen op. Een andere set van handboeken laat weliswaar toe om de leerplandoelstellingen te realiseren, maar heeft een belangrijk minpunt. Het handboek bevat vrij veel Nederlands en is van een hoge moeilijkheidsgraad. Beide factoren verklaren wellicht deels de hogere uitval binnen de beginmodules Frans. Volgens de leerkrachten treft die uitval vooral allochtone cursisten met weinig of geen kennis van het Nederlands. Ook voor Nederlandstalige cursisten zou een sterker doorgedreven gebruik van de doeltaal een meerwaarde vormen. Hierdoor krijgen cursisten de kans om de gewenste luister- en spreekstrategieën en attitudes te ontwikkelen die vervat zijn in de leerplandoelstellingen.
- Recent besliste het centrum om een mappenstructuur aan te maken op het intranet waarin de leerkrachten vreemde talen cursus- en evaluatiemateriaal kunnen plaatsen. Momenteel zijn de mappen nog leeg. Aangezien het initiatief een adequaat middel is om de aanwezige expertise van de leerkrachten te benutten en te vergroten, wordt het initiatief best verder gestimuleerd en opgevolgd.
- Het onderwijsleerproces is doorgaans functioneel en communicatief, vooral in de modules van de hogere richtgraden. Sommige leerkrachten maken veelvuldig gebruik van authentiek luister- en leesmateriaal en van opdrachten die cursisten stimuleren om de vereiste strategieën en attitudes te gebruiken. Dit vormt een meerwaarde. In andere lesgroepen stuurt de leerkracht nog sterk het onderwijsleerproces en is de spreektijd

van cursisten vrij beperkt. Het centrum waakt er best over dat de gekozen puntenverdeling, waarbij spreekvaardigheid sterker wordt gehonoreerd naarmate de cursist opklimt tot een hoger taalvaardigheidsniveau, geen negatieve impact heeft op de spreekkansen van cursisten in de lagere richtgraden.

- Een aantal leerkrachten spelen gericht in op de actualiteit binnen een aantal gekozen thema's. Dit principe is zeker lovenswaardig en wijst op de bereidwilligheid van de leerkrachten om hun materiaal jaarlijks aan te passen. Aangezien dit principe gehanteerd wordt in groepen van een verschillend niveau, zijn afspraken over de verwachte progressie daarover noodzakelijk.
- Door het wegvallen van een of meer vervolgmodes kiezen cursisten er soms voor om een module over te zitten die ze al hebben afgewerkt. Het getuigt van veel inzet dat de leerkrachten in dergelijke situaties een nieuwe syllabus ontwikkelen. Ze richten zich daarbij op de contexten en op de noden en behoeften van de cursisten. Dat is een lovenswaardig uitgangspunt, maar door het ontbreken van afstemmingsdocumenten voor het aanbod, is het risico groot dat de invulling ervan te sterk ad hoc verloopt en dat de transparantie van het aanbod in het gedrang komt.
- Het centrum maakt voor zijn intake en oriëntering gebruik van testen gebaseerd op de PLaToV-toetsen die bij twijfel worden aangevuld met een mondelinge test. De leerkrachten zijn matig tevreden over de resultaten die deze testen opleveren. Opvallend is dat cursisten hun toelatingsproef vaak pas afleggen nadat ze al hebben deelgenomen aan de lessen in een bepaalde lesgroep. Het risico is niet denkbeeldig dat cursisten niet meer geneigd zijn om van niveau te wijzigen als ze al vertrouwd zijn met een specifieke lesgroep. Het centrum laat occasioneel ook cursisten toe tot een hoger niveau dan datgene waarin ze thuishoren op basis van de oriënteringsproef. Deze flexibiliteit ten aanzien van de oriëntering is niet bevorderlijk voor een evenwichtige samenstelling van de klasgroepen en stelt extra eisen aan de leerbegeleiding.
- De leerbegeleiding ligt helemaal in handen van de leerkrachten. Het centrum heeft nog geen afspraken gemaakt op centrumniveau en maakt nog geen gebruik van een elektronisch leerplatform. Gezien de verschillen in leervaardigheid en de hogere uitvalcijfers in sommige klasgroepen, is het zinvol om de leernoden en -behoeften van de cursisten in kaart te brengen en expertise uit te wisselen over manieren om ermee om te gaan. Dat kan aspecten omvatten zoals de aanpak van de foutenanalyse, methodieken om de automatisering van taalstructuren te bevorderen en de uitwerking van zinvolle remediëerings- en uitbreidingsactiviteiten. Wat betreft de foutenanalyse hebben sommige leerkrachten al een specifieke aanpak ontwikkeld die inspirerend kan werken.
- De evaluatiepraktijk is leerkrachtgebonden en ze is niet in alle modules voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Dat is te wijten aan hiaten in de evaluatiepraktijk en aan het ontbreken van een duidelijke opbouw in moeilijkheidsgraad conform de vooropgestelde opbouw in moeilijkheidsgraad van de modules. Zo worden sommige leerplandoelstellingen niet geëvalueerd en zijn evaluatieopdrachten in richtgraad 1 soms moeilijker dan in richtgraad 2. De vaardigheden worden niet altijd correct geïnterpreteerd. Schrijfopdrachten worden soms verengd tot oefeningen op ondersteunende kennis of missen een schrijfdoel en een schrijfpubliek.
- De stavingsdocumenten voor de evaluatie bevatten niet altijd voldoende informatie over spreek- en luistervaardigheid. Zo kan de inspectie niet beoordelen op basis van welke opdrachten en in welke setting spreekvaardigheid wordt geëvalueerd en welk luistermateriaal gebruikt wordt voor de evaluatie van luistervaardigheid. Het centrum doet er goed aan om deze gegevens te inventariseren.
- De leerkrachten respecteren de centrumafspraken om ondersteunende kennis geïntegreerd te evalueren en gebruik te maken van meerdere opdrachten om de vaardigheden te evalueren, wat positief is. Eveneens positief is dat de luister- en leesopdrachten meestal peilen naar inhoudelijke elementen. Het centrum beschikt ook over enkele kwaliteitsvolle evaluatieopdrachten zoals gradueel opgebouwde

luistertaken in meerdere luisterbeurten met aandacht voor luisterstrategieën en vormen van geïntegreerd evalueren waarbij cursisten zelf gestimuleerd worden om functioneel leesmateriaal te exploreren. Deze leerkrachtgebonden voorbeelden verdienen een ruimere verspreiding.

- Het centrum maakt gebruik van een beoordelingsfiche om spreekvaardigheid te evalueren. Dat is waardevol. Het is aangewezen om ervaringen uit te wisselen over het gebruik ervan en afspraken te maken over de verwachte progressie van cursisten in de opeenvolgende modules. Hetzelfde geldt voor de beoordeling van schrijfvaardigheid, waarvoor het centrum nog geen beoordelingsrubrieken heeft bepaald. De inspectie stelt ook vast dat cursisten soms onterecht punten verliezen als ze schriftelijk vragen beantwoorden die bedoeld zijn om leesvaardigheid te evalueren.
- De evaluatieopdrachten van de cursisten worden verzameld in een map met can-do uitspraken, gerangschikt volgens de niveaus van het ERK, waarmee cursisten zichzelf kunnen evalueren. De meeste cursisten en leerkrachten maken echter geen gebruik van dit instrument.
- De klaslokalen zijn goed uitgerust om communicatief taalonderwijs aan te bieden. Alle lesplaatsen bieden de mogelijkheid om internetmateriaal te projecteren. In Ronse heeft het centrum geïnvesteerd in flexibele beamers. Het centrum zet terecht in op het bevorderen van de deskundigheid van leerkrachten wat betreft het gebruik van ICT en multimedia.
- Voor de opleidingen Frans is de deelname aan nascholingen sterk leerkrachtgebonden. Conform de centrumafpraak wordt er tijdens de vakgroepvergadering weliswaar informatie uitgewisseld over gevolgde nascholingen, maar deze informatie-uitwisseling is eerder beperkt. Nochtans staan de leerkrachten Frans open voor deskundigheidsbevordering en hebben ze al een aantal positieve ervaringen op dat vlak. Er is echter ook een zekere schroom aanwezig om een aanvraag in te dienen voor nascholingen die interfereren met de lesmomenten.
- Het centrum voorziet in gestructureerd taaloverstijgend overleg binnen het opleidingsoverleg NT2/Talen. Het opleidingsoverleg Talen/NT2 met de verschillende vakvoorzitters ging vorig jaar van start, maar moet nog op kruissnelheid komen, zowel wat betreft de frequentie van het overleg als de beoogde inhoudelijke afstemming binnen de taalopleidingen. Hetzelfde geldt voor het vakgroep Frans. In beide overlegstructuren werd tot nu toe vooral gefocust op aspecten van procedurele en formele aard en minder op inhoudelijke onderwijskundige items.

4. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Aanvangsbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- Hoewel het centrum pas drie jaar geleden gestart is met de ontwikkeling van een aanvangsbegeleiding, kan het ondertussen ter zake prat gaan op een degelijk uitgewerkt beleid, gebaseerd op een uitgeschreven visie.

- Het centrum heeft een structuur uitgewerkt om nieuwe medewerkers te introduceren en te begeleiden in de centrumwerking. Het focust daarbij terecht op een duidelijke taakverdeling tussen mentor en coach, een goede opvang van de nieuwe collega in het team, heldere informatie en een gestructureerde begeleiding.
- De aanvangsbegeleiding is effectief en efficiënt. Er zijn coaches en mentoren aangesteld. De procedures zijn uitgetekend en er zijn instrumenten ontwikkeld zoals een vademecum, een begeleidingsplan en checklists. Verder krijgen zelfsturing en reflectie eveneens de nodige aandacht in de aanvangsbegeleiding. Het agogisch-didactische handelen van de nieuwe leerkrachten wordt strikt opgevolgd. Voor andere medewerkers wordt eerder een ad hoc begeleiding opgezet.
- Het centrum evalueert zijn aanvangsbegeleiding. Het bevraagt met dat doel de beginnende medewerkers over diverse aspecten en het krijgt op die manier zicht op de doeltreffendheid van de aanvangsbegeleiding.
- De lesgevers bestempelen de aanvangsbegeleiding als een van de sterke punten van het centrum. Gesprekken met lesgevers die recent in dienst kwamen bevestigen dit, ze zijn bijzonder enthousiast over de begeleiding die ze krijgen/kregen.

4.1.2 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Motivering

- Het centrum beschikt over een nascholingsplan dat door het BOC is goedgekeurd. Met dit plan staat het centrum aan het begin van een ontwikkelingstraject. Tot dusver beschouwde het de deskundigheidsbevordering als de verantwoordelijkheid van de individuele leerkracht, maar trad tot nu toe weinig sturend op. Het centrum richtte zich vooral op de ondersteuning voor wie nascholing wilde volgen en de informatieverspreiding over het extern nascholingsaanbod. Het centrum heeft de gevolgde nascholingen van de laatste vijf jaar geïnventariseerd. Deze gegevens worden nog niet gehanteerd om de deskundigheidsbevordering te evalueren of bij te sturen. Het centrum legt geen minimum te volgen nascholingen op.
- Het centrum heeft een procedure uitgewerkt voor de aanvraag, evaluatie en disseminatie van gevolgde nascholingen. Expertise-uitwisseling over de gevolgde nascholing vormt een vast agendapunt op de vakgroepvergaderingen. Van de personeelsleden wordt verwacht dat ze vanuit een persoonlijk ontwikkelingsplan een drietal actiepunten formuleren waaraan ze zullen werken.
- Het centrum plant in de nabije toekomst een behoefteanalyse en een gestructureerd beleid op het vlak van nascholing en deskundigheidsbevordering. De concrete realisatie van die voornemens dringt zich op. Een bijzondere uitdaging vormt de inschakeling van de SLO-afdeling in dit ontwikkelingsproces.
- Het centrum organiseert interne vormingen voor het personeel op het vlak van ICT en het gebruik van multimedia. Verder kan een veralgemeend gebruik van het communicatieplatform de uitwisseling van knowhow vereenvoudigen. De installatie van zogenaamde materialenbanken biedt dan weer mogelijkheden om van elkaar te leren. Van interne vormingen rond onderwijskundige onderwerpen is voorlopig nog geen sprake.
- Op de werkvloer zien we een wisselende praktijk met een aantal groeimogelijkheden maar ook met sterke elementen. De kwaliteit en de intensiteit is leerkrachtgebonden.

4.2 Curriculum

4.2.1 Onderwijsaanbod

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- De samenwerking binnen het consortium loopt vlot. Het centrum stelt zich daarbij constructief op.
- Het centrum heeft ingezet op gecombineerd onderwijs. Het heeft een korte visietekst opgesteld en geeft dit aanbod op een bijzonder kwaliteitsvolle manier gestalte in het tweedekansonderwijs.
- De samenwerkingsbereidheid en de maatschappelijke betrokkenheid van het centrum is opvallend. Met zijn opleidingen voor gedetineerden speelt het centrum in op zijn maatschappelijke rol. De opleidingen Sanitair installateur, Frans, ICT en Algemene vorming vormen een stevig aanbod in het penitentiair centrum van Oudenaarde. Dat werd mogelijk gemaakt mede dankzij de inzet en de gedrevenheid van de onderwijscoördinator. Daarnaast levert het centrum grote inspanningen om de speerpuntfunctie van het tweedekansonderwijs binnen het consortium vorm te geven.
- Het avondaanbod in het tweedekansonderwijs, de oudergroepen en het aanbod voor leerplichtigen binnen NT2 vormen voorbeelden van de flexibiliteit waarmee het centrum zijn onderwijsaanbod vorm geeft. De vakgroepen spelen hierbij een duidelijk inspirerende rol net als de beleidskracht binnen het directieteam.
- De organisatie van het aanbod Talen en ICT is daarentegen momenteel vrij klassiek. Het centrum biedt in deze studiegebieden geen opleidingen voor specifieke doelgroepen aan en organiseert in deze studiegebieden geen gecombineerd onderwijs.
- Het centrum staat nog voor een aantal uitdagingen. Zo kunnen taalondersteunende, duale en geïntegreerde trajecten nog vorm krijgen ook binnen de gevangenis en zal een verdere rationalisatie van het talenaanbod zich opdringen samen met een heroriëntering naar diplomagerichte opleidingen in sectoren met knelpuntberoepen.
- De lesgevers bevestigen dat het centrum de laatste jaren sterker inzet op promotie en werving.
- De ICT-opleiding richt zich hoofdzakelijk tot een publiek dat de opleiding volgt uit persoonlijke interesse. Een beperkt aantal modules vormen hierop een uitzondering. De cursisten zijn gemotiveerd, wat onder meer blijkt uit de beperkte afwezigheden en de schaarse uitval. Ondanks herhaalde inspanningen is het centrum er niet in geslaagd om specifieke doelgroepen aan te trekken. Op termijn kan dat een bedreiging vormen voor deze opleiding. De spreiding van het ICT-aanbod over de dag- en avonduren en over de diverse vestigingsplaatsen heen is een strategisch belangrijke keuze om zoveel mogelijk potentiële cursisten de kans te geven om te participeren aan de opleidingen.
- In het studiegebied Talen organiseert het centrum jaaropleidingen voor de talen Frans, Engels, Spaans en Italiaans met één instapmoment. De meeste taalopleidingen vinden 's avonds plaats. Sinds enkele jaren is het centrum ook gestart met een beperkt dagaanbod voor Spaans en recent ook voor Italiaans en Engels.
- De opleidingen Frans trekken zowel een publiek aan dat een taal wil leren om sociale redenen als om professionele redenen. Een beperkter groep volgt een taal om educatieve redenen. In de beginmodules zijn er ook allochtone cursisten, wat een uitdaging vormt voor het centrum in het licht van uitval en doorstroming.

5. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op:

- De algemeen directeur van de scholengroep is vrij sterk betrokken bij de centrumwerking. Vanuit het centrum wordt een constructieve relatie met het bestuur onderhouden.
- De centrumleiding bestaat uit een driekoppig directieteam dat in zijn huidige samenstelling twee schooljaren actief is en in een goede onderlinge verstandhouding functioneert.
- De taakverdeling is duidelijk afgebakend en omvat zowel onderwijsondersteunende als onderwijskundige domeinen.
- Het leiderschap is participatief en laagdrempelig. Problemen worden snel en vakkundig aangepakt. De directie is alom aanwezig en is gekend door de cursisten. De nieuwe centrumleiding heeft gezorgd voor een nieuwe dynamiek. De leerkrachten waarderen sterk de laagdrempeligheid, de open communicatie en de warme en constructieve werksfeer. Ze appreciëren de initiatieven die de centrumleiding neemt om het centrumbeleid transparanter te maken en meer te structureren. Vooral de waardering die de directie uitstraalt voor de inzet van het personeel, wordt erg gesmaakt.
- Een uitgebreid middenkader behelst de ICT-coördinatie, het cursistenbeheer, het tweedekansonderwijs, de specifieke lerarenopleiding, Nederlands tweede taal en vreemde talen, Taalbeleid en taalcoaching, PR en communicatie en Kwaliteitszorg. Er zijn voldoende dwarsverbindingen tussen het middenkader en het directieteam zodat het leiderschap effectief vormt krijgt.
- Het centrum beschikt over een uitgeschreven visie die intern en extern sterk wordt gecommuniceerd.
- De visie inspireert de centrumwerking en wordt algemeen gedragen.
- Voor diverse aspecten van de centrumwerking en voor sommige afdelingen in het bijzonder de Specifieke lerarenopleiding en het Tweedekansonderwijs zijn specifieke visieteksten ontwikkeld. Voor de overige afdelingen is dit veel minder het geval. Ook voor diverse processen zijn visieteksten uitgewerkt. De kwaliteit is echter sterk verschillend. Zo is de visie op het aspect Cursistevaluatie minimaal ingevuld terwijl de Aanvangsbegeleiding sterk is uitgewerkt. Het centrum kan best op de ingeslagen weg lijn verder gaan voor alle afdelingen en aspecten van de centrumwerking.
- De visie is vertaald in diverse beleidsdocumenten die de centrumwerking aansturen. De strategische doelstellingen zijn accuraat uitgewerkt, maar de operationele doelen blijven eerder vaag. Er wordt gewerkt in een cyclus van drie jaren. Dit vormt een voldoende basis om een doelmatig centrumbeleid vorm te geven.
- Het centrum beschikt over de nodige formele participatieorganen. Zij functioneren naar behoren en behandelen de voorgeschreven aspecten.
- Centrumintern zijn voldoende overlegstructuren en werkgroepen gecreëerd om een participatieve besluitvorming toe te laten. De schoolraad en de participatieraad vormen een belangrijke meerwaarde. In de participatieraad, die samengesteld is uit de centrumleiding, het middenkader en vertegenwoordigers van het onderwijzend personeel, worden beleidsmatige aspecten mee voorbereid en geëvalueerd.
- Het vakoverleg wordt in belangrijke mate gestuurd door de centrumleiding en verloopt gestructureerd. Er zijn vakvoorzitters en coördinatoren aangeduid en er werden verticale en horizontale dwarsverbindingen uitgewerkt. De agenda van de vakwerkgroepen bevat een aantal vaste onderwerpen. In de praktijk blijken de diverse vakwerkgroepen echter niet steeds efficiënt te werken.

- De leerkrachten zijn tevreden over het besluitvormingsproces en de communicatie. Ze ervaren voldoende ruimte voor inspraak en vinden dat ze gestructureerd en accuraat geïnformeerd worden. De communicatie wordt via diverse kanalen verzekerd. Het communicatieplatform speelt daarbij een steeds belangrijkere rol. Het centrum heeft inspanningen geleverd om zijn personeelsleden bij te scholen in het gebruik van het communicatieplatform.
- Het centrum maakt voor het gros van zijn opleidingen op het niveau secundair volwassenenonderwijs nog geen gebruik van het elektronische platform om zijn cursisten te ondersteunen en te begeleiden. Het tweedekansonderwijs vormt daarop een uitzondering.
- Het centrum heeft een traditie in de zorg voor de eigen kwaliteit.
- De gestructureerde interne kwaliteitszorg is gebaseerd op uitgebreide tevredenheidsonderzoeken bij de cursisten en een grondige SWOT-analyse op alle procesindicatoren.
- Deze aanpak resulteert in prioritaire actiepunten die SMART (specifiek, meetbaar, aanvaardbaar, realistisch en tijdsgebonden) geformuleerd zijn en verder worden opgevolgd.
- Het centrum is gericht op een voortdurende kwaliteitsverbetering. Ieder nieuw project wordt geëvalueerd. Die evaluaties leiden tot concrete verbeteracties, waardoor ook het cyclisch karakter van de kwaliteitszorg wordt verzekerd.
- De randvoorwaarden naar personeel, middelen, vorming en onderbouwing zijn vervuld om te kunnen spreken van een gestructureerd kwaliteitsbeleid.
- Een belangrijke uitdaging voor het centrum vormt de systematische zorg voor de kwaliteit van het kernproces vanuit output en uitstroom. Het centrum houdt gedeeltelijke rendementscijfers bij, maar wendt deze onvoldoende aan om het onderwijsproces bij te sturen. Daarnaast fungeren de vakgroepen nog niet als een volwaardig platform voor de interne kwaliteitsbewaking wat gezien de bedoelde bottom-up aanpak binnen het kwaliteitsbeleid een gemiste kans is. Uit de resultaten van het erkenningsonderzoek blijkt dat het centrum in zijn kwaliteitszorg nog sterker kan focussen op initiatieven die de kwaliteit van het kernproces verbeteren en borgen.
- De centrumleiding informeert de personeelsleden over de algemene resultaten van de jaarlijkse tevredenheidsmetingen bij de cursisten, maar niet systematisch op klasniveau. Dat laatste zou een meerwaarde kunnen bieden voor de kwaliteit van het kernproces.
- Het centrum kan de kwaliteitszorg op een meer aangepaste en dus ook doeltreffende manier vorm geven. De algemene cursistenbevragingen leveren weinig specifieke informatie op voor sommige doelgroepen. Hier worden best andere technieken en methoden ingeschakeld.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM

6.1 Wat doet het centrum goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het centrum heeft in korte tijd het tweedekansonderwijs op een kwaliteitsvolle manier vorm gegeven. De gerichtheid op de eindtermen is sprekend, de wijze waarop het projectmatige vorm krijgt voorbeeldig.
- Het centrum zet binnen het tweedekansonderwijs een kwaliteitsvol en onderbouwd gecombineerd onderwijs neer.
- De deskundigheid en de inzet van de lesgevers resulteren in een kwaliteitsvolle opleiding Informatica toepassingssoftware.

- De bereidheid om te werken aan meer gelijkgerichtheid en de optimalisatie van de cursistevaluaties siert de ICT-leerkrachten.
- Het centrum realiseert voor NT2 de leerplandoelstellingen in voldoende mate. Het neemt zijn maatschappelijke opdracht uitstekend op.
- Zowel binnen het tweedekansonderwijs als binnen de NT2-afdeling is er sprake van engagement en doelgerichtheid bij de leerkrachten, een goede werksfeer en een deskundige aansturing.
- Er is veel inzet en expertise in de opleidingen Frans, wat blijkt uit het frequent actualiseren van cursusmateriaal en uit de kwaliteit van een aantal vaardighedsgerichte opdrachten uitgewerkt voor het onderwijsleerproces en de evaluatie. Dit vormt een troef voor de uitdagingen waarvoor het centrum staat.
- De taalklassen zijn goed uitgerust om communicatief taalonderwijs aan te bieden.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De wijze waarop het centrum zijn aanvangsbegeleiding heeft uitgewerkt en onderbouwd, leidt tot grote tevredenheid bij de nieuwe medewerkers.
- De samenwerkingsbereidheid en de maatschappelijke betrokkenheid van het centrum is opvallend.
- Het centrum hanteert een flexibel onderwijsaanbod voor algemene vorming en NT2.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Er is sprake van een effectief, efficiënt, laagdrempelig en participatief leiderschap.
- De stimuli die van het huidig directieteam uitgaan, hebben geleid tot een nieuwe dynamiek onder het personeel van het centrum.
- Het gestructureerd taaloverschrijdend overleg NT2/Talen biedt opportuniteiten.
- Er is gekozen voor een bottom-up aanpak op het vlak van interne kwaliteitszorg die vruchten afwerpt. De randvoorwaarden naar personeel, vorming, middelen en onderbouwing zijn vervuld om van een gestructureerd kwaliteitsbeleid te kunnen spreken.
- De centrumleiding heeft initiatieven genomen die resulteren in een transparantere organisatiestructuur en duidelijke communicatielijnen.
- De werksfeer in het centrum is opvallend aangenaam.

6.2 Wat kan het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Ga verder in de uitwerking van een onderbouwde intake, een evaluatiebeleid en een systeem van leerbegeleiding in het tweedekansonderwijs. Maak voor de cursisten het leerproces inzichtelijker.
- Breng binnen het tweedekansonderwijs gestructureerde aandacht op voor de vakoverschrijdende eindtermen en vertaal de geïndividualiseerde trajecten op een administratief correcte manier.
- Ga verder op de ingeslagen weg naar meer gelijkgerichtheid en optimalisering van de cursistevaluaties in de ICT-opleidingen.
- Start een pilootproject voor het didactisch gebruik van een elektronisch leerplatform in de ICT-opleidingen.
- Implementeer formeel de sleutelvaardigheden in het curriculum van de ICT-opleidingen.

- Neem voor NT2 de uitdagingen op het vlak van behoeftegericht werken, het uitzetten van leerlijnen en leerremediëring en het onderbouwen van de evaluatiepraktijk ten volle op.
- Gebruik in Frans richtgraad 1 en 2 meer audiovisueel materiaal. Maak consequenter gebruik van de doeltaal.
- Hanteer instrumenten om de afstemming tussen het onderwijsaanbod en de evaluatie en de leerplandoelstellingen Talen in kaart te brengen en te bewaken. Expliciteer en bewaak de opbouw in moeilijkheidsgraad in de verschillende modules Talen.
- Ondersteun de leerkrachten Talen bij de interpretatie en concretisering van de leerplandoelstellingen.
- Maak in de vakgroepen Talen werk van de geplande expertise-uitwisseling van cursusmateriaal en evaluatieopdrachten zodat de kwaliteitsverschillen in het cursusmateriaal en de evaluatie worden weggewerkt.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Maak de plannen voor de uitbouw van een professionaliseringsbeleid waar.
- Zorg voor een grotere kruisbestuiving en expertise-uitwisseling tussen de SLO en de andere opleidingen in het centrum. Benut maximaal de kansen om SLO-cursisten in te zetten in de andere opleidingen.
- Benut het gestructureerd taaloverschrijdend overleg NT2/Talen voor het opdrijven van de vakdidactische expertise. Maar blijf daarbij respect opbrengen voor de eigenheid van het doelpubliek.
- Blijf waakzaam voor een heroriëntering van het opleidingsaanbod en bouw taalondersteunende duale en geïntegreerde trajecten uit. Blijf daarbij bijzondere aandacht schenken aan het onderwijs voor gedetineerden en andere specifieke doelgroepen.
- Benut meer de mogelijkheden van het leerplatform voor expertise-uitwisseling.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Focus in de kwaliteitszorg sterker op initiatieven die de kwaliteit van het kernproces verbeteren en borgen.
- Geef het gevoerde kwaliteitsbeleid meer armslag door de zelfevaluatie toe te spitsen op de eigenheid van het diverse doelpubliek en te focussen op output, uitstroom en externe evaluatiegegevens, gestructureerde aandacht op te brengen voor personeelstevredenheid en de vakgroepen te laten fungeren als platform voor kwaliteitsbewaking.

6.3 Wat moet het centrum verbeteren?

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Dirk Fiers

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Bart Tsiobbel